

TAOTLUSVORM

1 projekt=1 tabel

ÜLDINFO
Asutus: Riigikogu Kantselei/riigi valimisteenistus
Tegevuse/projekti nimi: Elektroonilise hääletamise tarkvara arendamine (EHS)
Summa km-ta: 52 000
PROJEKTI/TEGEVUSE TUTVUSTUS
1. Probleem: E-hääletamise süsteemi mittetoimimine toob valimistel kaasa tõrked hääletamisel kuni e-häälte tühistamiseni välja. Parlamendi või volikogude valimine ebaõnnestub. E-hääletamine on kõige populaarsem hääletamisliik, mistõttu tühistamine toob paratamatult kaasa kordushääletamise.
1.1. Projekti/tegevuse eesmärk: E-hääletamine vajab jätkuvat uuendamist vastavalt infotehnoloogia arengule ning arendamist vastavalt teadlaste/ekspertide soovitudele turvalisuse kohta.
1.2. Mitterahastamise tagajärg: Vead e-hääletamisel või selle katkemine; usalduse langus e-hääletamise vastu. Suurema probleemi korral kordushääletamine ja parlamendi kokkutulemine lükkub edasi.
1.3. Panus ökosüsteemi: E-hääletamist kasutab üle poolte hääletavatest valijatest, e-hääletamine on osa Eesti e-riigi kuvandist. Stabiilne arendus ja tõrgeteta töö omakorda tõstab usaldust kasutatava süsteemi, valimiste ning valitavate esinduskogude vastu.
2. Hetkeolukord <ul style="list-style-type: none">• Praegune süsteem kasutusel alates 2017. aastast; arendusvajadus ja hind on tõusnud. E-hääletamise arendus toimub jooksvalt, uus versioon (sh valija- ja kontrollrakendus) valmib enne iga valimist, RVT koostab vajaduste nimekirja.• E-hääletamise kohta on esitatud rida ettepanekuid kuidas süsteemi veel turvalisemaks muuta (nt OSCE/ODIHR 2023. a Riigikogu valimiste vaatlusraport)• Siseriiklikult on e-hääletamise eksperdid, aga ka kriitikud esitanud samuti erinevaid ettepanekuid• Teaduste Akadeemia juurde moodustatud küberturvalisuse komisjon on võtnud ülesandeks e-hääletamise riskide kaardistamise, siit sisend ka arendamiseks• 2023-2024 a mahukas arendus Euroopa Parlamendi valimisteks.
3. Tulemus <ul style="list-style-type: none">• E-hääletamine on korrektselt läbi viidud (auditeeritav protsess)• E-hääletamise kasutus püsib samal tasemel (40-50% hääletavatest valijatest)• Valimisteenistuse ülesanne on korraldada hääletamine Eestis. E-hääletamise süsteemi toimimine tagab selle õnnestumise.
4. Mõju (saavutatav peale tegevuse lõppu või kuni 4 aasta jooksul) <ul style="list-style-type: none">• Valimiste legitiimsus ja usaldusvärsus säilib. E-hääletamine on kontrollitavalt turvaline, üle poole valijatest hääletab elektrooniliselt.
5. Peamised ressursid <ul style="list-style-type: none">• Projekti koordineerib valimisteenistuse nõunik. Valimisteks moodustatakse e-hääletamise rakkerühm.

6. Tegevused, ajakava, eelarve

- *Suvi-talv 2024: e-hääletamise süsteemi arendus 2025. a valimisteks. Samal ajal RIA arendab m-hääletamise komponenti. TA küberturvalisuse komisjon kaardistab riske.*

7. Kontekst

- *Seotud Riigikogu valimise seaduse jt seaduste muutmise eelnõuga 344 SE, mis sätestab täpselt e-hääletamise tehnilised nõuded ja loob mobiilseadmega hääletamise võimaluse*
- *Süsteemi häälte koguja komponendi majutuseks kaasatud RIA*
- *RIA arendab mobiilseadmega hääletamiseks valijarakendust*
- *E-hääletamise lähtekood on avalik ja Githubis avaldatud. Seda on seda võimalik taaskasutada, kuid lahendus ise on arendatud vastavalt Eesti valimiste vajadustele, mistõttu võib olla vajalik seda modifitseerida.*

8. Kolmandad osapooled

- *RIA arendab m-hääletamise süsteemi, majutab kogujat valimistel, rahastus on olemas.*

9. Keskelt osutatav

- *Tuua välja vajalikud oskused, teadmised, teenused või tegevused, mida on teie hinnangul vaja ning mida saab keskelt pakkuda RIA/RIT/mõni teine asutus.*

10. Jätkusuutlikus

- *Baasrahastus praegu riigieelarvest.*